EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 10.6.2016
COM(2016) 383 final

ANNEXES 1 to 6

LISAD

järgmise dokumendi juurde:

Ettepnek: Nõukogu soovitus,

milles käsitletakse Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku elukestva õppe valdkonnas ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas

I LISA

Mõisted

Käesoleva soovituse kontekstis kohaldatakse järgmisi mõisteid:

(a) „kvalifikatsioon“ – hindamis- ja valideerimisprotsessi ametlik tulemus, mis saadakse, kui pädev asutus otsustab, et isik on saavutanud vastava normi kohased õpitulemused;

(b) „riiklik kvalifikatsioonisüsteem“ – liikmesriigi tegevuse kõik aspektid, mis on seotud õppimise tunnustamisega, ning muud mehhanismid, mis seovad hariduse ja koolituse tööturu ja kodanikuühiskonnaga. See hõlmab kvaliteedi tagamise, hindamise ja kvalifikatsioonide andmisega seotud institutsioonilise korra ja protsesside arendamist ja rakendamist. Riiklik kvalifikatsioonisüsteem võib koosneda mitmest allsüsteemist ning hõlmata riiklikku kvalifikatsiooniraamistikku;

(c) „riiklik kvalifikatsiooniraamistik“ – vahend kvalifikatsioonide liigitamiseks omandatud teadmiste tasemetele seatud kriteeriumide alusel, mille eesmärk on integreerida ja koordineerida riiklikke kvalifikatsioonide allsüsteeme ning parandada kvalifikatsioonide läbipaistvust, kättesaadavust, arengut ja kvaliteeti tööturu ning kodanikuühiskonna tarvis;

(d) „rahvusvaheline kvalifikatsioon“ – rohkem kui ühes riigis kasutatav tunnistus, diplom, kraad või tiitel, mille on andnud rahvusvaheline asutus (või rahvusvahelise asutuse poolt akrediteeritud riiklik asutus) ja mis sisaldab rahvusvahelise asutuse, organisatsiooni või ettevõtte kehtestatud standarditel põhinevaid õpiväljundeid;

(e) „rahvusvaheline valdkondlik kvalifikatsioon“ – rahvusvahelise valdkondliku organisatsiooni või rahvusvahelise ettevõtte poolt konkreetse majandusvaldkonna puhul välja töötatud rahvusvaheline kvalifikatsioon;

(f) „õpiväljundid“ – tõendid selle kohta, mida õppija teab, millest ta aru saab ja mida ta on võimeline tegema pärast õppeprotsessi lõppu;

(g) „teadmised“ – õppeprotsessi käigus omandatud teave. Teadmised on faktide, põhimõtete, *teooriate* ja tavade kogum, mis on seotud teatud töö- või õppesuunaalaga. Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kontekstis eristatakse teoreetilisi ja faktilisi teadmisi;

(h) „oskused“ – suutlikkus rakendada ülesannete täitmisel ja probleemide lahendamisel teadmisi ning kasutada oskusteavet. Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kontekstis eristatakse kognitiivseid oskusi (mis hõlmavad loogilise, intuitiivse ja loova mõtlemise kasutamist) ja praktilisi oskusi (mis hõlmavad käelisi oskusi ning meetodite, materjalide, tööriistade ja vahendite kasutamist);

(i) „vastutus / iseseisev tegutsemine“ – Euroopa kvalifikatsiooniraamistikus hõlmab see võimet rakendada teadmisi ja oskusi iseseisvalt ja vastutusrikkalt;

(j) „mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimine“ – protsess, mille käigus volitatud asutus kinnitab, et inimene on saavutanud õpiväljundid, mida võrreldakse vastavate normidega ja mis koosnevad neljast etapist: inimesega rääkides tema konkreetsete kogemuste kindlaksmääramine; nende dokumenteerimine, et muuta inimese kogemused nähtavaks; nende kogemuste ametlik hindamine; hindamistulemuste sertifitseerimine, mille tulemusena võidakse anda osaline või täielik kvalifikatsioon;

(k) „õpiväljundite ametlik tunnustamine“ – edasisi õpinguid või tööhõivet silmas pidades saavutatud õpiväljunditele pädeva asutuse poolt ametliku staatuse andmise protsess, mis hõlmab i) kvalifikatsiooni andmist (tunnistused, diplomid ja kraadid), ii) mitteformaalse ja

informaalse õppe valideerimist, iii) vastavuse tunnustamist, arvestuspunktide andmist või erandite tegemist;

(l) „arvestuspunkt“ – näitab, et volitatud asutus on vastavalt kokkulepitud standardile hinnanud ja valideerinud kvalifikatsiooni osa, mis koosneb õpiväljundite ühtsest kogumist; arvestuspunkti annab pädev asutus, kui isik on jõudnud kindlaksmääratud õpiväljunditeni, mida tõendab asjakohane hindamine; arvestuspunkte saab väljendada kvantitatiivse suurusena (arvestus- või ainepunktid), mis tähistavad hinnangulist töökoormust, mis on tüüpilisel õppijal vaja õpiväljundite saavutamiseks;

(m) „arvestuspunktisüsteemid“ – arvestuspunkti(de) tunnustamise süsteemid. Need süsteemid võivad hõlmata muu hulgas vastavusse viimist, erandeid, üksusi/mooduleid, mida saab koguda ja üle kanda, teenuseosutaja iseseisvust õppimisvõimaluse individualiseerimisel ning mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimist;

(n) „arvestuspunktide ülekandmine“ – menetlus, millega võimaldatakse ühes kontekstis arvestuspunkte kogunud isikul lasta oma arvestuspunktid hinnata ja saada neile teises kontekstis tunnustus.

II LISA

Kirjeldused, mille alusel on määratletud Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku tasemed

Kõik kaheksa taset on määratletud teatavate kirjelduste järgi, mis märgivad ühe või teise kvalifikatsioonisüsteemi kvalifikatsioonitasemele vastavaid õpiväljundeid[1].			
	Teadmised	Oskused	Vastutus / iseseisev tegutsemine
	Euroopa kvalifikatsiooniraamistikus eristatakse teoreetilisi ja faktilisi teadmisi.	Euroopa kvalifikatsiooniraamistikus eristatakse kognitiivseid (loogilise, intuitiivse ja loova mõtlemise kasutamine) ja praktilisi oskusi (käelised oskused ning meetodite, materjalide, tööriistade ja vahendite kasutamine).	Euroopa kvalifikatsiooniraamistikus kirjeldatakse vastutust / iseseisvat tegutsemist kui võimet rakendada teadmisi ja oskusi iseseisvalt ja vastutusrikkalt.
1. tase 1. taseme õpiväljundid	üldteadmised	põhioskused lihtsamate (töö)ülesannete täitmiseks	töötab või õpib otsesel juhendusel piiritletud situatsioonis
2. tase 2. taseme õpiväljundid	põhilised töö- või õppesuunaalased faktilised teadmised	põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused asjakohase teabe kasutamiseks, et täita (töö)ülesandeid ning lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid	töötab või õpib juhendusel, kuid mõningase iseseisvusega
3. tase 3. taseme õpiväljundid	teadmised töö- või õppesuunaalaste faktide, põhimõtete, protsesside ja üldiste mõistete kohta	kognitiivsed ja praktilised oskused (töö)ülesannete täitmiseks ja probleemide lahendamiseks, valides ja rakendades põhimeetodeid, töövahendeid, materjale ja teavet	vastutab töö- või õppeülesannete täitmise eest kohandab probleemide lahendamisel enda käitumise vastavalt olukorrale
4. tase 4. taseme õpiväljundid	töö- või õppesuunaalased laiaulatuslikud faktilised ja teoreetilised teadmised	töö- või õppesuunaalased kognitiivsed ja praktilised oskused konkreetsetele probleemidele lahenduse leidmiseks	korraldab oma tegevust vastavalt töö või õppimise kontekstis antud juhtnööridele situatsioonides, mida saab tavaliselt ette näha, kuid mis võivad muutuda juhendab teiste töötajate tavatööd, võttes mõningase vastutuse töö või õppetöö hindamise ja edendamise eest

[1] Õpiväljundid on tõendid selle kohta, mida õppija teab, millest ta aru saab ja mida ta on võimeline tegema pärast õppeprotsessi lõppu. Need liigitatakse üldiselt kui „teadmised, oskused ja pädevused“. Euroopa kvalifikatsiooniraamistikus piirdutakse viimase elemendi puhul „vastutuse / iseseisva tegutsemisega“, sest käesolev tasemete kirjeldus kajastab liikmesriikide vahel ühiselt kokku lepitud avaldusi käesoleva soovituse kohaldamiseks ja need ei vasta täielikult mõistete määratlusele.

5. tase* 5. taseme õpiväljundid	töö- või õppesuunaalased põhjalikud, spetsialiseeritud, faktilised ja teoreetilised teadmised ning teadlikkus oma teadmiste piiridest	igakülgsed kognitiivsed ja praktilised oskused abstraktsetele küsimustele loovate lahenduste leidmiseks	juhib ja juhendab töö- ja õppesituatsioone, kus võivad juhtuda ettearvamatud muutused kontrollib ja arendab enda ja teiste tegevust
6. tase** 6. taseme õpiväljundid	töö- või õppesuunaalased süvateadmised, sh kriitiline arusaam teooriatest ja põhimõtetest	meisterlikkust ja novaatorlikkust demonstreerivad arenenud oskused konkreetsete töö- või õppesuunaalaste keeruliste ja ettearvamatute probleemide lahendamiseks	juhatab keerulisi tehnilisi või kutsealaseid tegevusi või projekte, võtab vastutuse otsuste langetamise eest ettearvamatutes töö- või õppesituatsioonides vastutab üksikisikute ja rühmade kutsealase arendamise juhtimise eest
7. tase*** 7. taseme õpiväljundid	väga spetsialiseeritud, osaliselt töö- või õppesuunaalaste teadmiste esirinnas olevad teadmised, millel rajaneb originaalne mõtlemine ja/või uurimistegevus kriitiline teadlikkus teadmiste küsimustest teatavas valdkonnas ja eri valdkondade vahel	spetsialiseeritud probleemilahendamise oskused, mis on vajalikud teadus- ja/või innovatsioonitegevuses, selleks et luua uusi teadmisi ja protseduure ning siduda eri valdkondade teadmisi	juhib ja muudab töö- või õppesituatsioone, mis on keerukad, ettearvamatud ja nõuavad uut strateegilist käsitlust võtab vastutuse kutseteadmistesse ja -tegevusse panuse andmise eest ja/või meeskondade strateegilise tegutsemise kontrollimise eest
8. tase**** 8. taseme õpiväljundid	teadmised, mis on töö- või õppesuunaalaste ja valdkondadevaheliste teadmiste esirinnas	eriti arenenud ja spetsialiseeritud oskused ja tehnikad, kaasa arvatud süntees ja hindamine, mis on vajalikud kriitiliste küsimuste lahendamiseks teadus- ja/või innovatsioonitegevuses ja olemasolevate teadmiste või kutseoskuste täiendamiseks ning uuesti määratlemiseks	omab suurt autoriteeti ja demonstreerib oma novaatorlikkust, iseseisvust, teadus- ja kutsealast meisterlikkust ning pidevat pühendumust uute ideede või protsesside arendamisel töö- või õppesituatsioonide, sh teadustöö, esirinnas

Vastavus Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistikule

Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistik sisaldab kolme tsükli kirjeldust**,** mille leppisid kokku kõrghariduse eest vastutavad ministrid Bologna protsessi raames mais 2005 Bergenis toimunud kohtumisel. Iga tsükli kirjelduses esitatakse üldised nõuded kõnealuse tsükli lõpetamiseks vajalike tüüpiliste saavutuste ja võimete kohta.

* Lühitsükli kirjeldus (esimese taseme raames või sellega seotud), mis töötati välja Bologna protsessi raames kvaliteedi ühisalgatuse poolt, vastab Euroopa kutsekvalifikatsiooniraamistiku 5. taseme õpiväljunditele.

** Esimese tsükli kirjeldus vastab Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 6. taseme õpiväljunditele.

*** Teise tsükli kirjeldus vastab Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 7. taseme õpiväljunditele.

**** Kolmanda tsükli kirjeldus vastab Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 8. taseme õpiväljunditele.

III LISA

Kriteeriumid ja menetlused, mille alusel sidustada riiklikud kvalifikatsiooniraamistikud ja -süsteemid Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga

1. Kõigi sidustamisprotsessiga seotud asjakohaste riiklike asutuste vastutusalad ja/või õiguslikud pädevused on selgelt kindlaks määratud ja avaldatud pädeva asutuse poolt.
2. Riikliku kvalifikatsiooniraamistiku või -süsteemi kvalifikatsioonitasemete ja Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kirjelduste vahel on selge ja tõendatav seos.
3. Riikliku kvalifikatsiooniraamistiku või -süsteemi ja selle kvalifikatsioonide aluseks on õpiväljunditele toetumise põhimõte ja eesmärk ning nad on seotud mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimise korraga, ja ka arvestuspunktisüsteemiga, kui see on olemas.
4. Menetlused kvalifikatsioonide riiklikku kvalifikatsiooniraamistikku ülekandmiseks või kvalifikatsioonide asukoha kirjeldamiseks riiklikus kvalifikatsiooniraamistikus on läbipaistvad.
5. Hariduses ja koolituses kvaliteedi tagamise riiklik(ud) süsteem(id) on seotud riikliku kvalifikatsiooniraamistiku või -süsteemiga ning on kooskõlas käesoleva soovituse IV lisas esitatud kvaliteedi tagamise põhimõtetega.
6. Sidustamisprotsess peab sisaldama asjakohaste kvaliteeditagamisasutuste kinnitatud heakskiitu selle kohta, et sidustamisaruanne on kooskõlas asjakohaste siseriiklike kvaliteedi tagamise sätete ja tavadega.
7. Sidustamisprotsessi tuleb kaasata rahvusvahelisi eksperte ja sidumisaruanne peab sisaldama vähemalt kahe eri riigi rahvusvaheliste ekspertide kaht kirjalikku avaldust sidustamisprotsessi kohta.
8. Pädevad riiklikud asutused annavad kinnituse riikliku kvalifikatsiooniraamistiku või -süsteemi ja Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku sidustamise kohta. Pädevad riiklikud asutused avaldavad ühise põhjaliku aruande, kus kirjeldatakse, kuidas kvalifikatsioonitasemed on sidustatud, ja esitatakse seda tõendav teave. Iga kriteeriumit tuleb eraldi käsitleda. Sama aruannet võib kasutada enesehindamiseks Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistikus, lähtudes Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistiku enesehindamise kriteeriumidest.
9. Kolm kuud pärast sidustamisaruande või selle ajakohastatud versiooni kinnitamist peaksid liikmesriigid ja muud osalevad riigid sidumisaruande avaldama ning esitama asjakohase teabe, et Euroopa võrrelda vastavaid veebiteenuseid.
10. Pärast kvalifikatsioonitasemete sidustamist peaksid kõik pädevate asutuste poolt välja antud uued tunnistused, diplomid või kvalifikatsioonilisad sisaldama riikliku kvalifikatsiooniraamistiku või -süsteemi kaudu lisatud selget viidet vastavale Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku tasemele.

IV LISA

Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga seotud kvalifikatsioonide kvaliteedi tagamise põhimõtted[2]

Kutsehariduse ja -õppe, kõrghariduse ning erasektoris toimuva mitteformaalse ja informaalse õppe, samuti Euroopa kvaliteeditagamise raamistikus osutatud rahvusvaheliste kvalifikatsioonide puhul tuleks tagada nende kvaliteet ning seega nende suurem usaldusväärsus. Euroopa tasandil hariduse kvaliteedi tagamise põhimõtete üle toimub arutelu HK 2020 kontekstis.

Ilma et see piiraks riiklikku kvaliteedi tagamise korda, mida kohaldatakse liikmesriikide kvalifikatsioonide puhul, hõlmab **Euroopa kvaliteediraamistikuga sidustatud *kvalifikatsioonide* kvaliteedi tagamine järgmist:**

1. käsitletakse kvalifikatsioonide väljatöötamist ning õpiväljunditel põhineva käsitlusviisi rakendamist;
2. hõlmab hindamismenetlust, millega tagatakse kehtiv ja usaldusväärne hinnang vastavalt kokkulepitud ja läbipaistvatel õpiväljunditel põhinevatele normidele;
3. sisaldab tagasisidemehhanisme ja pideva täiustamise viise;
4. igasse protsessi etappi on kaasatud kõik asjakohased sidusrühmad;
5. sisaldab järjepidevaid hindamismeetodeid, enesehindamist ja välishindamist;
6. on kvaliteediraamistikuga sidustatud kvalifikatsioone välja andvate asutuste sisese juhtimise lahutamatu osa, hõlmates ka alltöövõtte;
7. põhineb selgetel ja mõõdetavatel eesmärkidel, standarditel ja suunistel;
8. kasutatakse asjakohaste vahendite tuge;
9. hõlmab väliste järelevalveorganite teostatavat süstemaatilist ja tsüklilist hindamist, mis põhineb vähemalt neil kvalifikatsioonide kvaliteedi tagamise sisesüsteemide põhimõtetel, mis on esitatud käesolevas lisas;
10. sisaldab juurdepääsu kõnealuse hindamise avaldatud tulemustele, sealhulgas elektroonilist juurdepääsu riiklikul ja Euroopa tasandil.

Üheksandas põhimõttes osutatud väliste järelevalveorganite või asutuste kohta peaksid pädevad asutused teostama tsüklilise välisülevaatuse. Kõrgharidusvaldkonna väliste välishindamiste tulemused tuleb teha avalikuks ja elektrooniliselt kättesaadavaks Euroopa registri kaudu.

[2] . Need ühised põhimõtted ühtivad täielikult Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardite ja suunistega ning Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistikuga kutsehariduse ja -õppe valdkonnas (EQAVET).

V LISA

Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga seotud arvestuspunktisüsteemide põhimõtted

Arvestuspunktisüsteemide lisamisel saavad Euroopa kvalifikatsiooniraamistik ja riiklikud kvalifikatsiooniraamistikud paremini toetada isikute paremat liikuvust i) hariduse ja koolituse eri tasemete vahel, ii) hariduse ja koolituse eri sektorites ja nende vahel iii) hariduse ja koolituse ning tööturu vahel ja iv) riigiüleselt. Erinevad kvalifikatsioonisüsteemide ja -raamistikega tihedalt seotud arvestuspunktisüsteemid peaksid toimima koos, et toetada üleminekuid ja lihtsustada edusamme.

Sel eesmärgil peaksid Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga sidustatud kvalifikatsioonidega seotud arvestuspunktisüsteemid põhinema järgmisel.

1. Tuleks luua sellised arvestuspunktisüsteemid, mis aitaksid luua õppijatele paindliku õpiteekonna.
2. Kvalifikatsiooni (ja selle osade) ülekandmise ja edasiõppimise hõlbustamiseks tuleks kvalifikatsiooni kujundamisel ja arendamisel süstemaatiliselt kasutada õpiväljunditel põhinevat käsitlusviisi ning vastavat arvestuspunktide korraldust.
3. Arvestuspunktisüsteemid peaksid hõlbustama õpiväljundite ülekandmist ja õppijate liikuvust institutsioonide ja riikide üleselt.
4. Arvestuspunktisüsteemid peavad põhinema selgelt ja läbipaistvalt tagatud kvaliteedil.
5. Isiku poolt saadud arvestuspunktid peaksid olema dokumenteeritud ning kajastama saavutatud õpiväljundeid, nende taset, arvestuspunkti andnud pädeva asutuse nime ja vajaduse korral asjaomase arvestuspunkti väärtust.
6. Arvestuspunktide ülekandmise ja kogumise süsteemide puhul tuleks püüda leida viise, kuidas korraldada mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimist, ning teha koostööd, et hõlbustada ja edendada arvestuspunktide ülekandmist ning edusamme.
7. Arvestuspunktisüsteeme tuleks arendada ja parandada sidusrühmadevahelises koostöös riiklikul ja Euroopa tasandil.

VI LISA

Andmed, mis tuleks märkida kvalifikatsioone käsitleva teabe ühtses elektroonilises vormis

ANDMED			**Kohustuslik/Valikuline**
Kvalifikatsiooni nimetus			Kohustuslik
Aine*			Kohustuslik
Riik/piirkond (kood)			Kohustuslik
Euroopa kvaliteediraamistiku tase			Kohustuslik
Kvalifikatsiooni kirjeldus	või	Teadmised	Kohustuslik
		Oskused	Kohustuslik
		Vastutus / iseseisev tegutsemine	Kohustuslik
	või	Vaba tekstiväli, millel kirjeldatakse, mida õppija eeldatavasti teab, mõistab ja suudab teha	Kohustuslik
Kvalifikatsiooni välja andnud asutus**			Kohustuslik
Õpiväljundite saavutamiseks vajalikud ainepunktid / arvestuslik töökoormus			*Valikuline*
Sisemine kvaliteeditagamisprotsess			*Valikuline*
Väline järelevalveorgan			*Valikuline*
Täiendav teave kvalifikatsiooni kohta			*Valikuline*
Teabe allikas			*Valikuline*
Link asjakohasele kvalifikatsioonilisale			*Valikuline*
Kvalifikatsiooni URL			*Valikuline*
Teabe keel (kood)			*Valikuline*
Taotlemistingimused			*Valikuline*
Kehtivusaeg (vajaduse korral)			*Valikuline*
Kvalifikatsiooni saamise viisid			*Valikuline*
Seos kutsealadega			*Valikuline*

* ISCED FoET2013

** Minimaalne nõutud teave kvalifikatsiooni välja andnud asutuse kohta peaks aitama vastava asutuse kohta teavet leida. Selline teave on kvalifikatsiooni välja andnud asutuse nimi või vajaduse korral kvalifikatsiooni välja andnud asutuste rühma nimi, millele on lisatud URL või kontaktandmed.